

Anmeldelser

Jørgen Goul Andersen, Peter Munk Christiansen, Torben Beck Jørgensen, Lise Tøgeby, Signild Vallgård (red.), *Den demokratiske udfordring*, København: Hans Reitzels Forlag, 1999, 304 s., kr. 225,00.

Dette er en på mange måder skuffende bog, som dog afhængig af, hvem der læser den, alligevel kan have interesse.

Baggrunden for bogen er dobbelt. Dels er dette den første bog i en serie udgivelser fra den danske magtudredning, eller som den officielle betegnelse lyder "En analyse af demokrati og magt i Danmark", dels ønsker forskningsledelsen bag magtudredningen at være med til at markere Grundlovens 150-års jubilæum.

Tre af artiklerne, nemlig Ellen Margrethe Basses om Miljøet og Grundloven, Jørgen Albæk Jensens om de borgerlige og politiske frihedsrettigheder, samt Jørgen Grønnegård Christensens belysning af ministerstyret, tager eksplicit afsæt i Grundloven, men det er undtagelserne. Norge og Sverige har hver haft sine magtudredninger, og senest har vi i Danmark set det DJØF-finansierede "Projekt offentlig sektor vilkår og fremtid" være med til at styrke debatten og skabe en større opmærksomhed omkring det offentlige - det bliver spændende at se, hvad en dansk magtudredning med betydeligt flere midler kan afstedkomme.

Det, man kunne have forventet eller ønsket sig af en sådan udgivelse, var dels en opsamling af grundlovsdebatten, en tematisering af Grundloven, dens styrker, svagheder, bæredygtighed mv.; dels en "state of the art" bog, der gjorde status for det store udredningsarbejde satte i gang; eller i det mindste en program-

ler policyerklæring vedrørende magtudredningen med en tematisering af emner, som denne ønsker at tage op, dvs. en dagsordenssættelse for de kommende års forskning.

Bogen er ingen af delene hverken hver for sig eller i kombination. Det kan vel være, at det er at ønske sig for meget - måske er bogen blot et udtryk for, at forskningsledelsen bag magtudredningen ønsker at "komme i gang" - men det kan vel ikke være dårlige anledninger til at tegne de store linjer op og at være lidt ambitiøs på folkestyrets og forskningens vegne.

Hensigten med bogen er mindre ambitiøs, men relevant nok at levere en debatbog om demokratiets problemer, om samspillet mellem borgere, myndigheder og politikere, og at gøre dette ved at konfrontere forskellige sider af den demokratiske og politiske virkelighed i Danmark med de idealer, vi har om et demokratisk samfund. "Magtudredningen vil med denne bog gerne bidrage til at fejre Grundloven ved at holde debatten om demokratiets vilkår levende", som det hedder i forordet.

Bogen rummer en række hver for sig interessante og for det meste velskrevne artikler, som imidlertid kommer i en besynderlig ustruktureret orden. Ja, der er slet ikke nogen opbygning eller sammenhæng mellem enkeltdelene. Det hænger måske sammen med, at hullerne ville blive mere synlige, hvis man havde benyttet underrubrikker. Bidragene dækker en lang række områder, der er væsentlige for demokratidebatten, herunder også aktuelle og politisk korrekte temaer som køn, miljø, hverdagsmageri og indvandring.

Anmeldelser

Jørgen Goul Andersen, Peter Munk Christiansen, Torben Beck Jørgensen, Lise Tøgeby, Signild Vallgård (red.), *Den demokratiske udfordring*, København: Hans Reitzels Forlag, 1999, 304 s., kr. 225,00.

Dette er en på mange måder skuffende bog, som dog afhængig af, hvem der læser den, alligevel kan have interesse.

Baggrunden for bogen er dobbelt. Dels er dette den første bog i en serie udgivelser fra den danske magtudredning, eller som den officielle betegnelse lyder "En analyse af demokrati og magt i Danmark", dels ønsker forskningsledelsen bag magtudredningen at være med til at markere Grundlovens 150-års jubilæum.

Tre af artiklerne, nemlig Ellen Margrethe Basses om Miljøet og Grundloven, Jørgen Albæk Jensens om de borgerlige og politiske frihedsrettigheder, samt Jørgen Grønnegård Christensens belysning af ministerstyret, tager eksplicit afsæt i Grundloven, men det er undtagelserne. Norge og Sverige har hver haft sine magtudredninger, og senest har vi i Danmark set det DJØF-finansierede "Projekt offentlig sektor vilkår og fremtid" være med til at styrke debatten og skabe en større opmærksomhed omkring det offentlige - det bliver spændende at se, hvad en dansk magtudredning med betydeligt flere midler kan afstedkomme.

Det, man kunne have forventet eller ønsket sig af en sådan udgivelse, var dels en opsamling af grundlovsdebatten, en tematisering af Grundloven, dens styrker, svagheder, bæredygtighed mv.; dels en "state of the art" bog, der gjorde status for det store udredningsarbejde satte i gang; eller i det mindste en program-

ler policyerklæring vedrørende magtudredningen med en tematisering af emner, som denne ønsker at tage op, dvs. en dagsordenssættelse for de kommende års forskning.

Bogen er ingen af delene hverken hver for sig eller i kombination. Det kan vel være, at det er at ønske sig for meget - måske er bogen blot et udtryk for, at forskningsledelsen bag magtudredningen ønsker at "komme i gang" - men det kan vel ikke være dårlige anledninger til at tegne de store linjer op og at være lidt ambitiøs på folkestyrets og forskningens vegne.

Hensigten med bogen er mindre ambitiøs, men relevant nok at levere en debatbog om demokratiets problemer, om samspillet mellem borgere, myndigheder og politikere, og at gøre dette ved at konfrontere forskellige sider af den demokratiske og politiske virkelighed i Danmark med de idealer, vi har om et demokratisk samfund. "Magtudredningen vil med denne bog gerne bidrage til at fejre Grundloven ved at holde debatten om demokratiets vilkår levende", som det hedder i forordet.

Bogen rummer en række hver for sig interessante og for det meste velskrevne artikler, som imidlertid kommer i en besynderlig ustruktureret orden. Ja, der er slet ikke nogen opbygning eller sammenhæng mellem enkeltdelene. Det hænger måske sammen med, at hullerne ville blive mere synlige, hvis man havde benyttet underrubrikker. Bidragene dækker en lang række områder, der er væsentlige for demokratidebatten, herunder også aktuelle og politisk korrekte temaer som køn, miljø, hverdagsmageri og indvandring.

Dog savner man flere ting, såsom et kapitel om noget så fundamentalt som valg, om end Lise Tøgebys interessante undersøgelse af indvandreres politiske aktivitet og holdninger tangerer dette tema. Ligeledes savnes et kapitel om politikere og partier, selvom disse berøres i Jørn Loftagers optimistiske overblik over den politiske offentligheds funktionsmåde og i Jørgen Goul Andersens afmytificerende bidrag om folket og eliterne. Det ville også have været oplagt at medtage bidrag, der forsøgte at trække historiske udviklingstræk tydeligere frem, om end historien på illustrativ vis er med i for eksempel Peter Gundelach og Lars Torpes kapitel om foreningernes rolle i demokratiet.

Jeg savner også belysningen af det lokale og regionale demokrati. Det er en smule uforståeligt, at dette ikke er dækket ind i betragtning af, at amterne og kommunerne i den decentraliserede danske model udgør væsentlige arenaer for både politik og velfærdsproduktion. Der er et enkelt kapitel af Henrik Bang og Eva Sørensen, som belyser en lokal problemstilling, nemlig de såkaldte hverdagsmagere, som angiveligt skulle være en udfordring til demokratiet og samfundsforskningen. Bang og Sørensen argumenterer for, at disse adskiller sig fra tidligere tiders aktive i sociale bevægelser, foreninger og græsrodder og er forsigtige nok til at indrømme, at de ikke ved, hvor udbredt fænomenet er - jeg er dog heller ikke helt overbevist om, at der nødvendigvis er tale om et nyt fænomen.

Endvidere savner jeg bidrag, som tematiserer velfærdsstatens og velfærds-samfundets udvikling over tid, herunder de reformer, der har været med til at forme den, og som nu er ved at omforme den. Med lidt god vilje tangeres problemstillingen i Torben Beck Jørgensens lidt forvirrende kapitel om den offentlige

sektor og i Carsten Greves kapitel om den grå zone, men ikke på en måde, som sætter det store perspektiv.

Det skal også nævnes, at der er et par velskrevne kapitler af Erik Albæk om eksperterens rolle, som ikke giver anledning til at råbe vagt i gevær, og af Peter Munk Christiansen om interesseorganisationernes indflydelse samt af Lykke Friis om EU; men det er karakteristisk, at de ikke følger megen ny viden til, hvad vi ved i forvejen - det er hørt før.

Alt i alt er der tale om en bog med en række hver for sig velskrevne enkeltbidrag, der kan have interesse for lægmand eller taget hver for sig for studerende; men der er ikke tale om en bemærkelsesværdig udgivelse, og den kommer næppe heller til at vække den debat, som var ønsket med udgivelsen. Til dette formål er den både for akademisk og for forudsigelig. For folk, der er bekendt med samfundsvidenskabelig forskning, er der ikke meget nyt at hente. Som startskud til en dansk magtudredning er det en skuffelse. Hvis den største samlede satsning i dansk statskundskab skal blive til andet og mere end en støtte til det, som folk går og laver alligevel, og til udgivelser af ting, der er skrevet om tidligere, lover det ikke godt. Men nu er denne bog jo ikke magtudredningen, den er først lige sat i gang, og flere af de indtil nu 51 delprojekter dækker faktisk nogle af de huller, der her er peget på.

Kurt Klaudi Klausen
Institut for Statskundskab
Syddansk Universitet, Odense

Jens Blom-Hansen og Carsten Daugbjerg (red.), *Magtens organisering. Stat og interesseorganisationer i Danmark*, Århus: Systime, 1999, 235 s., kr. 190,00.